

A

บทบาทของวิทยาลัยครูใน เขตภาคกลางที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ

นายสนธิ ไรจนตระกูล

ศูนย์วิทยะพิทักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 974-562-768-2

007841

i 175867A4

**ROLES OF TEACHERS COLLEGES IN CENTRAL REGION
ON THE NATIONAL CULTURAL PRESERVATION**

Mr. Ston Rojanatrakul

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education**

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของวิทยาลัยครู เขตภาคกลางที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรม
 ของชาติ
 ชื่อนิสิต นายสนธิ โรจนตระกูล
 อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.วราภรณ์ บวรศิริ
 ภาควิชา อุดมศึกษา
 ปีการศึกษา ๒๕๒๖

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบทบาทการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลาง
๒. เพื่อศึกษาถึงวิธีการดำเนินงานการส่งเสริม ทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตที่วิทยาลัยแต่ละแห่งรับผิดชอบ
๓. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในด้านการดำเนินงานการทำนุบำรุงส่งเสริม วิชาวัฒนธรรมท้องถิ่นของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลาง
๔. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตวิทยาลัยครูภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง ๑๑ แห่ง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๕ ส่วนกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้าคณะวิชาขึ้นไป โดยใช้จำนวนประชากรทั้งหมดมีจำนวนทั้งสิ้น ๓๗ คน อาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่สัมพันธ์กับสาขาทางวัฒนธรรมทั้ง ๕ สาขา ได้แก่ สาขาศิลปะ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาคหกรรมศาสตร์ สาขากีฬาและนันทนาการ สาขาการช่างฝีมือ จำนวน ๑๖๕ คน และคณะกรรมการ

ประจำศูนย์วัฒนธรรมซึ่งประกอบด้วยประธานศูนย์ฯ รองประธานศูนย์ฯ เลขานุการ
ศูนย์ฯ หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนา ฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่ ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายหอ
วัฒนธรรม และฝ่ายวัฒนธรรมสัมพันธ์ รวมทั้งหมด ๔๔ คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน ๓๓๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะ เป็นแบบ เลือกตอบ
แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบปลายเปิด รวมทั้งแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะ เป็น
แบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิด จากแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน ๓๓๐ ฉบับ
ได้รับกลับคืน ๒๔๔ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๗ แล้วนำมาวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ
หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของวิทยาลัยครู เขตภาคกลางที่มีต่อการทำนุบำรุง
วัฒนธรรมนั้น ยังดำเนินบทบาทอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยทุกด้าน ได้แก่ ด้านที่เน้นทาง
ด้านการสอน ด้านจัดประกวดหรือแข่งขัน ด้านการวิจัย ด้านการประสานงานติดต่อ
ด้านที่คนศึกษา อูงาน และแลกเปลี่ยนเผยแพร่ซึ่งกันและกัน ด้านการประชาสัมพันธ์
และด้านเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ

ลักษณะงานของกิจกรรมที่วิทยาลัยครูเขตภาคกลางได้จัดขึ้นและเห็นว่ามี
ความสำคัญอยู่ใน ๕ อันดับแรก ได้แก่ การจัดการนิทรรศการ การจัดการแสดงและสาธิต
การจัดงานประเพณี การจัดการประกวด และการจัดการอภิปราย ปาฐกถา ตามลำดับ
เกี่ยวกับวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมนั้น ปรากฏว่าวิธีการที่
วิทยาลัยครูเขตภาคกลางได้กระทำเป็นผลสำเร็จมากที่สุด ได้แก่ การร่วมมือกับสถาบัน
เอกชน องค์กรและหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการทำนุบำรุง ส่งเสริม รักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น
นั้นพบว่าปัญหาส่วนใหญ่มีอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย แต่ที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญ ๆ
และค่อนข้างมาก ได้แก่ ด้านปัญหาทั่วไป ด้านบุคลากร ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่ค่อนข้าง
น้อย ได้แก่ด้านวิชาการ ด้านการประสานงานติดต่อ และด้านการดำเนินงานและ
วิธีการทำงาน

แนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมนั้นควรศึกษา ค้นคว้าและนำมาจัดทำเป็น
 หลักสูตร แล้วพยายามผลักดันให้ถึงโรงเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไป โดยการจัดการ
 เข้าไปในหลักสูตรทั้งในและนอกโรงเรียน มีการจัดการฝึกอบรมบุคลากรหลักด้านวัฒนธรรม
 ส่วนการจัดกิจกรรม ทางด้านวัฒนธรรมนั้นควรพัฒนาการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย
 ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันโดยการจัดให้เหมาะสมกับวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมได้หลาย
 ประการ เช่น การจัดอภิปราย การประกวด การจัดนิทรรศการ ส่วนการจัดทำหอ
 วัฒนธรรมควรจัดในรูปประจำภาคคือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 โดยแต่ละภาคเน้นไปคนละทางไม่ซ้ำแบบกัน โดยให้วิทยาลัยครูที่เป็นจุดศูนย์กลางของภาคนั้น
 รับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะ

๑. วิทยาลัยครูเขตภาคกลางควรจะได้มีการประชุมเพื่อวางนโยบายด้าน
 วัฒนธรรมให้ชัดเจน และควรมีการประสานงานติดต่อกันระหว่างวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยน
 ความรู้
๒. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ควรจะต้อง^{จัด}สร้างงบประมาณ
 ให้ศูนย์วัฒนธรรมมากกว่าปัจจุบัน และกรมการฝึกหัดครูควรจะต้องจัดสร้างงบประมาณ
 ด้านวัฒนธรรมให้ด้วย
๓. การจัดกิจกรรมของนักเรียนนั้น รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษาควรจะต้อง
 สอดส่องดูแลให้กิจกรรมนั้น ๆ สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น
๔. การเรียนการสอนของอาจารย์ควรจะต้องสอดแทรกเนื้อหาด้านวัฒนธรรม
 ให้มากขึ้น
๕. อาจารย์ที่ทำหน้าที่ทางด้านศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครู ควรจะได้รับการ
 ลดชั่วโมงสอนลง หรือควรจะชดเชยค่าตอบแทน ค. มาทำหน้าที่แทนอาจารย์
๖. ควรจะมีการสอนวิชาวัฒนธรรมโดยให้เป็นวิชาบังคับแก่นักศึกษาที่เรียน
 ในวิทยาลัยครู ทั้งระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง และระดับปริญญา

ข

๗. ควรจะมีการจัดกลุ่ม เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ตถกรรมที่บ้าน ให้แก่
ประชาชนและผู้สนใจ

๘. ควรที่จะกำหนดแนวนโยบายการทำงานบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมมุ่งไปสู่
ประชาชน และบุคคลทั่วไปให้มากกว่าปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Roles of Teachers Colleges in Central Region on
The National Cultural Preservation

Name Mr. Ston Rojanatrakul

Thesis Advisor Miss Varaporn Boyornsiri, Ph.D.

Department Higher Education

Academic Year 1983

ABSTRACT

Purpose of the Study

1. To study the roles of teachers colleges of the central region in the preservation of national culture.
2. To study procedures for the preservation of regional cultures in the areas for which the colleges are responsible.
3. To study the problems and obstacles encountered by the teachers colleges in the central region in the preservation of regional culture.
4. To recommend ways to preserve regional culture in the area of the teachers colleges of the central region.

Procedures

The population for this research included administrators and staff members of all central region colleges during the second semester of the 1982 academic year. The sampling included 77 administrators holding the position of head of a faculty or higher 165 teachers of culture related subjects in 5 branches

namely, Arts, Humanities, Home Economics, Sports and Recreation, and Handicrafts, 88 members of the culture preservation committees such as Chairman, Vice chairman, Secretary, Head of research and development, Head of preservation and propagation. The total sample included 330 persons.

The research was carried out through a questionnaire with multiple choice questions, questions to be answered on a rating scale and open ended questions, and an interview with multiple choice questions and open ended questions. Out of 330 questionnaires 288 were returned, i.e. 87%. Data were analyzed through percentages, means and standard deviations.

Research Findings

The role of the teachers colleges in the central region on the national cultural preservation is still minimal in the following areas: teaching, competitions, research, coordination, tour inspection and education, cultural exchange, public affairs, techniques and other procedures.

The first five activities set up by the colleges in the central region were exhibitions, demonstrations, cultural traditional festivities, competitions lectures and discussions.

The most successful approach used by the teachers colleges in the central region was cooperation with private institutions, and with other institutes or agencies of the government.

The problems and difficulties encountered in the preservation regional culture were few. The main difficulties

still concerned personnel and general problems. Problems of minor importance were academic cooperation and working procedures.

The way to preserve Thai Culture is to study and make a Research in Cultural content and to make up Curriculum then try to encourage it since in the Kindergarten levels in schools and out of schools. There should also be personnel training of Culture. Activity administration on culture ought to develop teaching, though. Research should be congruent with present situation by performing different activities such as discussion, competition, and exhibition as well. Culture center should be founded in every area; in the north, the north-east, the south, and the central area, and in each area must be exactly different but the Teacher Colleges become its locally center.

Recommendations

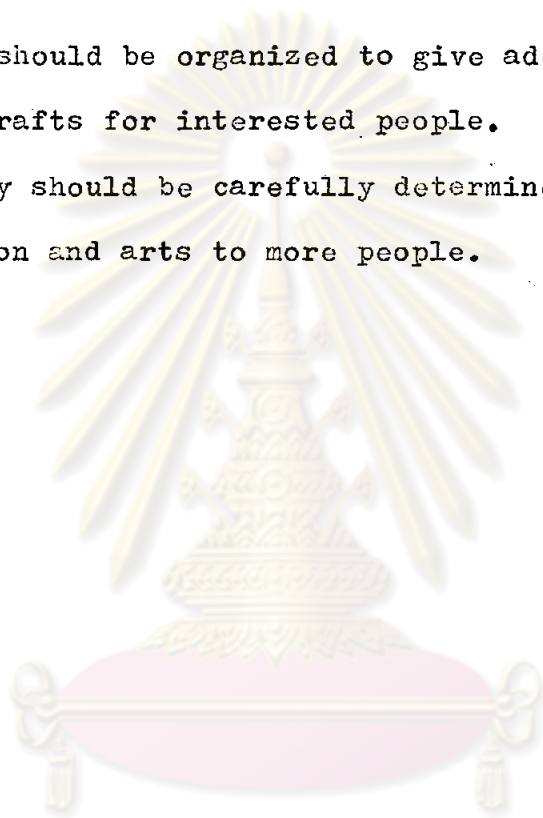
1. A meeting for planning should be arranged systematically and cooperatively among the teachers colleges responsible for cultural preservation in the central region.
2. The National Culture Office should provide the cultural centers with more funds than previously in the past. The teacher Education Department should bear the same responsibility.
3. Close inspection should be conducted by the vice rector for student activities in order to keep the activities relevant with local culture.
4. Insertion of cultural ideas should be made by teachers while teaching various subjects.

5. The teaching load for culture teachers should be lessened. They could be substituted for by type C. personnel.

6. There should be a culture subject compulsory for all students at the higher education and bachelor of education levels.

7. Groups should be organized to give adequate training in regional handicrafts for interested people.

8. A policy should be carefully determined to promote culture preservation and arts to more people.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาริวิจัยครั้งนี้ ประสบความสำเร็จลงด้วยดี ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคคลต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาการต่าง ๆ ชันนำไปสู่ความสำเร็จนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุก ๆ ท่านที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ของเนื้อหา

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตรุ่น ๔ ทุกท่านที่ได้ช่วยกันสนับสนุนจนสำเร็จการศึกษา แม้กระทั่งบุคคลทั่ว ๆ ไป

ขอขอบคุณสำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ และบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

ท้ายที่สุดขอกราบรำลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ที่เห็นความสำคัญของการศึกษาของบุตรโดยให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
สธน โรจนตระกูล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	จ
บทที่	
๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
ขอบเขตของการวิจัย	๕
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	๖
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๘
๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
ความหมายของวัฒนธรรม	๑๑
องค์ประกอบของแบบแผนทางวัฒนธรรม	๑๔
ประเภทของวัฒนธรรม	๑๖
การเปลี่ยนแปลงแห่งวัฒนธรรม	๑๘
การส่งเสริมทำนุบำรุงรักษาและพัฒนาวัฒนธรรม	๒๑
วัฒนธรรมของชาติ	๒๒
วัฒนธรรมท้องถิ่นในภาคกลาง	๒๔
วิทยาลัยครูกับการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม	๒๘
โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์วัฒนธรรม	๓๐
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๓
๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๓๔
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๔

การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย	๓๕
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๘
การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๒
วิเคราะห์แบบสอบถาม	
ตอนที่ ๑ วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๓
ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ความคิดเห็นในด้านลักษณะงานและวิธีดำเนินการ	
ด้านวัฒนธรรม	๕๖
ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม	๕๙
ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม	
ด้านวัฒนธรรม	๖๐
วิเคราะห์แบบสัมภาษณ์	
ตอนที่ ๑ วิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์	๖๗
ตอนที่ ๒ วิเคราะห์กิจกรรมด้านวัฒนธรรม	๖๙
ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค	๗๓
๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	๗๖
สรุปผลการวิจัย	๗๘
อภิปรายผล	๘๓
ข้อเสนอแนะ	๙๒
บรรณานุกรม	๙๔
ภาคผนวก	๙๙
ประวัติผู้เขียน	๑๒๕

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบัน... .. ๓๔
๒	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ และ อายุราชการ... .. ๔๓
๓	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทางบริหารและวุฒิทางการศึกษา... .. ๔๔
๔	ความคิดเห็นในด้านลักษณะงานของการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม. ๔๗
๕	วิธีดำเนินงานที่ได้กระทำ เป็นผลสำเร็จ... .. ๔๘
๖	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ใน ลักษณะที่เน้นในด้านการสอน... .. ๕๐
๗	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ใน ลักษณะที่เน้นในด้านการจัดประกวดหรือแข่งขัน... .. ๕๒
๘	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ใน ลักษณะที่เน้นในด้านการวิจัย การศึกษาและรวบรวม... .. ๕๓
๙	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ใน ลักษณะที่เน้นในด้านการประสานงานติดต่อ. ๕๕
๑๐	ความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่ เน้นในด้านทัศนศึกษา ดูงานและแลกเปลี่ยนเผยแพร่ซึ่งกันและกัน. ๕๖
๑๑	ความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่เน้น ในด้านการประชาสัมพันธ์. ๕๗

ตารางที่

ณ
หน้า

๑๒	ความคิดเห็นของกิจกรรมที่สามารถดำเนินบทบาทได้ในลักษณะที่ เน้นทางด้านเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ	๕๘
๑๓	ความคิดเห็นด้านการดำเนินงานและวิธีการทำงาน	๖๑
๑๔	ความคิดเห็นด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและ ภายนอกวิทยาลัย	๖๒
๑๕	ความคิดเห็นด้านบุคลากรผู้ร่วมงาน	๖๓
๑๖	ความคิดเห็นด้านปัญหาหรืออุปสรรคด้านวิชาการ	๖๔
๑๗	ความคิดเห็นด้านปัญหาทั่วไป	๖๕
๑๘	สภาพภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตาม เพศ อายุและ อายุราชการ	๖๗
๑๙	สภาพภาพผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทางด้านบริหารและวุฒิทางการศึกษา	๖๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย